

BUSINESS

HP korupcija u Rusiji? Nemačke vlasti istražuju moguću korupciju u vezi sa 35 mil E vrednom prodajom *Hewlett-Packard HP* računara na ruskom tržištu. Nemački agenti su već krajem prošle godine pretražili predstavništvo ove kompanije u Nemačkoj, a od Rusije i Švajcarske su zatražili da se uključe u istragu. Posebno odeljenje ispituje devet osoba koje se sumnjiče za korupciju. *Hewlett-Packard* zvaničnici su izjavili da u potpunosti saraduju s ruskim i nemačkim vlastima, kao i da su u sklopu istrage bile pretražene njihove kancelarije u Moskvi. Menadžer za odnose sa javnošću u ovoj kompaniji, *Gina Tyler*, je izjavila da su predmet ove istrage transakcije koje su se realizovale pre gotovo sedam godina i u njih su bile uključene osobe koje uglavnom više ne rade u kompaniji.

Piva nove generacije. Sve bolja ponuda piva, učinila je da su pivopije pred velikom dilemom jer im se nudi veliki izbor omiljenog pića, sa inovacijama u ukusu i povoljnim cenama. Mala škotska pivara *BrewDog* je proizvela novi brend, *Tactical Nuclear Penguin* koje sadrži čak 32% alkohola, preko 6 puta više od sličnih brendova. Šaljivom reklamom koja poistovećuje uživanje u njihovom pivu sa slušanjem pesama *Frank Zappa* ili sa posetom od strane nasrtljivog duha. Novo pivo izazvalo je niz kritika upravo zbog količine alkohola i činjenice da škotsko društvo ima problema sa alkoholizmom. Njihov uspeh je ipak inspirisao konkurente da prave visokoalkoholna piva, što je prouzrokovalo da se na tržištu pojavi i pivo sa čak 41% alkohola u sebi. „Svi smo odgovorni za potrošnju, ali kao što svi znamo, pivo i odgovornost često ne idu zajedno.“, kaže *Jim Watt*, jedan od osnivača *BrewDog*.

Rusija i Nemačka grade gasovod. Rusija i Nemačka su zajednički pokrenule izgradnju gasovoda koji će prenositi 55 mlrd kubnih metara gasa ispod Baltičkog mora. To će omogućiti ruskim izvoznicima gasa da zaobiđu Ukrajinu preko koje trenutno prolazi 80% ovog energenta do EU. Očekuje se da će *Nord Stream* projekat pomoći Rusiji da poveća svoj udeo na evropskom tržištu gasa sa 25% na oko 33%.

Prvi broj je izašao 4. juna 2004.

Skup odvojeni život. Skoro četvrtina parova u Britaniji koji su vereni i dalje žive odvojeno te ukupni trošak na odvojene račune pojedinačno iznosi oko 4 800 funti godišnje. U istraživanju kompanije *Santander Mortgages*, u Britaniji ima milion parova koji žive odvojeno, te je ukupni trošak na zasebne stanove skoro 5 mlrd funti, iako većina bar tri puta nedeljno spava kod jednog od partnera.

COMMUNICATIONS

Pokajanje u službi marketinga? *Tiger Woods* ne prestaje da šokira javnost! I nakon svih kontroverzi u vezi sa njim, ovaj golfer je snimio reklamu za kompaniju *Nike* u kojoj se u specijalnoj ulozi pojavljuje glas njegovog pokojnog oca. U reklamama *Tiger* tužno gleda u kameru čitavih 30 sekundi, dok se u pozadini čuje njegov razgovor sa pokojnim ocem *Earlom* koji ga kritikuje, a koji je deo dokumentarca o golferu, snimljenog 2004. Javnost je podeljena oko ovog marketinškog poteza. Dok ga jedni nazivaju genijalnošću i prikazivanjem emotivne strane poznatog golfera, drugi ga osuđuju kao nešto nemoralno i uvredljivo. U svakom slučaju, *Nike* je postigao svoj cilj – napravili su reklamu koja je šokirala javnost i o kojoj se priča! Možemo samo da nagađamo da li bi se s time složio otac poznatog sportiste.

Komentarišite svog šefa! Nova *Facebook* aplikacija, vrsta foruma pomoću kojeg možete pisati komentare o vašem šefu i kolegama je sve aktuelnija. Anonimnost je zagarantovana ali jednom postavljeni negativni komentari se ne mogu obrisati, tako da pazite šta pišete! Neki smatraju da ovo može izazvati niz online konflikata u kompanijama ali autori tvrde da je to pozitivno i da se ocenjivanje šefova samo preselilo u online svet.

Obrazovanje u 2020. Inovacije prisutne u svim sferama života neće zaobići ni obrazovanje. Na *Institutu za dizajn Stenford Hasso Plattner*, poznatom kao *d.school*, studenti različitih nauka zajedno rade na razvojnim projektima. Oni predviđaju da će u 2020. jedan profesor biti zamenjen timom trenera iz različitih oblasti, dok će budući lekari, advokati, poslovni ljudi, inženjeri i umetnici učiti da integrišu svoje pristupe problemima i inovacijama.

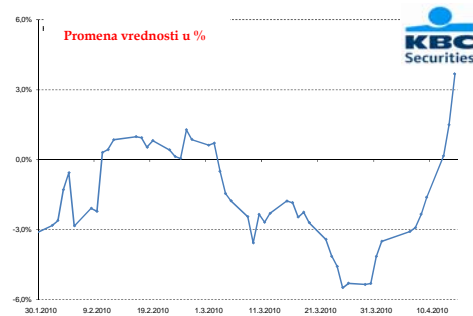
Lideri u online debati. Tri lidera vodećih britanskih političkih partija su učestvovali u prvoj od tri TV debate koja je mogla da se prati online putem internet sajtova *Facebook* i *YouTube*. Svi zainteresovani su imali mogućnost da predlože pitanja u pet kategorija koja su bila izglasana od strane ostalih posetilaca ovih sajtova. *Gordon Brown*, *Nick Clegg* i *David Cameron* je putem TV prijemnika i Interneta pratilo preko 9.4 mil gledalaca. Prema *YouGov*, *ITN*, *ITV* i *Sky* anketama lider *Liberalno demokratske partije Nick Clegg* je imao najbolji nastup sa 43% glasova. *Twitter* je tokom debate doživeo znatan porast u korišćenju, čak je bilo više od 30 tvitova po sekundi. Očekuje se da će se i u nastavku voditi intezivna Internet kampanja.

BC Portfolio

Nakon veoma mršave situacije u prethodnih par nedelja opet smo u plusu, i to kakvom.

Naziv akcije	Vrednost 26. 08. 2009.	Vrednost 14. 04. 2010.
Energoprojekt Hldg	92.700,00	102.588,00
Soja Protein	92.565,00	89.250,00
Tigar	93.086,00	82.731,00
Metalac	95.120,00	94.520,00
Aik Banka	93.388,00	125.615,00
Komercijalna Banka	107.400,00	94.380,00
Imlek	92.616,00	94.996,00
Metals Banka	88.200,00	86.408,00
Univerzal Banka	85.800,00	73.700,00
Veterinarski zavod	92.853,00	123.804,00
Ukupna vrednost	933.728,00	967.992,00

EUkratko

Kineski proizvodi nepoželjni u EU.

Kineska roba se nalazi na vrhu liste opasnih proizvoda široke potrošnje prema rezultatima koje je nedavno objavila Evropska komisija. Čak 60% pritužbi, od ukupno 1993, se odnosilo na proizvode iz ove zemlje.

Budućnost poljoprivrede u EU. EU će otvoriti javnu raspravu o agrarnoj politici koja predstavlja uvod u velike reforme u 2013. Komisija je najavila planove za temeljno preispitivanje poljoprivredne politike u skladu sa novom EU dugoročnom poslovnom strategijom.

Kriza koja je i dalje u toku čini da kompanije uz najveća zalaganja i ulaganja teško opstaju na tržištu. Dok rukovodstvo planira kojim putem bi trebalo da ide kompanija i kako da se reaguje na promene i neizvesnost, trebalo bi sebi da postavi i ključno pitanje za ovaj trenutak: **Koja je naša liderska strategija?**

Senior menadžeri bi trebalo da zamisle da njihova organizacija u potpunosti sprovodi svoju poslovnu strategiju i funkcioniše na najefikasniji način. Koje ponašanje među liderima bi posmatrali? Koje ponašanje bi istakli kao pokazatelj dobrog vođstva i kakav bi bio sistem nagrađivanja u skladu s tim? Proučavanjem ovog budućeg stanja, mogu se uočiti praznine i ograničenja u trenutnoj liderskoj praksi i odrediti prioritete za razvoj.

Promene su teške, uvek su i bile. Mnogi rukovodioci ne reaguju adekvatno u kriznom vremenu, jer kako ne poznaju prirodu kriza, tako nisu ni u mogućnosti da tokom nje donesu prave, ključne odluke. Ukoliko izvršni direktor želi da se prvi pojavi na tržištu sa novom varijacijom osnovnog proizvoda svoje kompanije, saradnja između sektora istraživanja, razvoja i marketinga u njegovoj kompaniji je od suštinske važnosti, podjednako kao i podrška logistike, IT sektora i korisničkog servisa. Međutim, ukoliko ova saradnja nema eksplicitno kao prioritet lidersku strategiju, strategije koje zavise od saradnje između odeljenja unutar jednog sektora ili saradnje između različitih sektora, će verovatno naići na blagi otpor čelnika koji mere celokupan uspeh kompanije prema rezultatima koja su ostvarila odeljenja kojima oni upravljaju. Strategija liderstva jasno pokazuje koliko lidera vam je potrebno, gde, s kakvim veštinama i kakvim načinom ponašanja u individualnom i kolektivnom smislu. Da biste strategiju liderstva uskladili sa vašom poslovnom strategijom, neophodno je odgovoriti na četiri velika pitanja:

1. Šta su pokretači našeg poslovanja?

Ključni pokretači su stvari koje čine vašu poslovnu strategiju jedinstvenom. Koje ključne izbore donosite o tome kako da postavite organizaciju da iskoristi svoje prednosti, slabosti, mogućnosti i pretnje na tržištu? Pokretači, takođe poznati kao "ključni faktori uspeha" ili "kritični faktori uspeha", vam pomažu da razumete šta je to što vaša organizacija apsolutno mora da postigne. Ključni pokretači se mogu identifikovati ispitivanjem svake poslovne strategije ili inicijative i postavljanjem nekoliko fundamentalnih pitanja o tome: Da li nešto drugo može biti neophodnije u ostvarivanju misije i vizije kompanije? Šta je najvažnije za uspeh? Da li je to nešto što organizacija može da uradi bolje od svojih konkurenata? Ako se uspešno izvrši, da li će se direktno odraziti na buduće uspehe? Ukoliko se uspešno ne realizuje, da li će to prouzrokovati neuspeh organizacije?

2. Kakvi lideri su nam potrebni?

Ukoliko kao izvršni direktor ili viši menadžer ne razmišljate o ključnim karakteristikama koje bi trebalo da poseduju vođe u vašoj kompaniji kao i o načinu na koji želite da oni upravljaju, možda vam se neće dopasti rezultat. Jedan od načina za uspešno uspostavljanje liderske kulture u vašoj kompaniji je primena takozvane "future perfect" metoda.

3. Kako da upravljam sobom?

Uspostavljanje ili promena strategije liderstva počinje sa vama. Nemojte da mislite da možete da delegirate strategiju liderstva drugima ili tražiti od drugih da se promene ako ni vi niste spremni na to. Izvršni rukovodioci moraju da veruju i pokažu da mogu da uče i upravljaju na nove načine, ako je to ono što je potrebno da bi se organizacija promenila.

4. Ko su naši lideri?

Kada odredite strategiju liderstva vaše organizacije i počnete da je i sami primenjujete, potrebno je da ocenite lidere koje imate prema vašoj strategiji. Organizaciona promena zahteva promene u kulturi. Nije dovoljno da imate menadžere samo sa dobrim znanjima i veštinama. Ako prosto popunite sve liderske pozicije u organizacionoj šemi, to neće stvoriti liderstvo koje vam je neophodno da bi se primenile strategije, prilagodilo promenama, podržalo inovacije i postiglo druge velike organizacione ciljeve. Nije reč o tome da imate pravi broj zaposlenih, već šta oni rade i kako se odnose jedno prema drugom.

Šta treba preduzeti kada saznate da nemate pravo rukovodstva? Da li ste spremni da se suočite sa tim problemom? Ako jeste, da li znate kako da podstaknete ljude da upravljaju na pravi način? Jedan od načina je da ih zamenite, ali ne samo da ih zamenite drugima koji vode na isti način.

U sledećih nekoliko decenija, pravi izazov će biti pronalaženje ljudi koji su spremni da upravljaju na drugačiji način, ili da pomognu postojećim liderima da upravljaju drugačije.

Dok Vlada, sindikati i privrednici razgovaraju o konkretnim koracima u poboljšanju opšteg stanja poljuljane privrede, narod bar ne mora da strepi zbog povećanja PDV. Svet potresa zemljotresi, probuđeni vulkani, a naše nepogode su samo ljudskih ruku delo.

Vaš Bovan tim

Ključ za uspešno savremeno liderstvo je uticaj, a ne autoritet. Ken Blanchard

KONFERENCIJE, SEMINARI :

- 19-23.04.2010. - Prva HR akademija, Hotel „Mečavnik“, Drvengrad
- 20.04.2010. - Poslovne organizacije u vanrednim situacijama, PKS, Beograd
- 20-21.04.2010. - Career days 2010, Sava Centar, Beograd
- 23-25.04.2010. - Peti Imlek dečiji sajam, SKY VISION i SNAR GROUP, Beogradski sajam
- 27.04.2010. - "Giljotina propisa" i ekonomska konkurentnost Srbije, Danas, Hotel Zira – Beograd
- 12.05.2010. - Panel diskusija: Udruživanje i finansiranje poljoprivrednika, Kula

Urednik: Ana B. Bovan

Za vas pišu i: M. Barać Stojanović, M. Djordjević, D. Tasić, D. Gligorin, J. Kostić, T. Marković, M. Jovanović, L. Grubić, B. Kunić, K. Grgurević i M. Ribar

Grafički dizajn: A. Nikolić

Prijava i reklamiranje: bc.bilten@bovan.eu

Adresa redakcije: Žorža Klemansoa 13,
106013 Beograd, Srbija
posetite www.bovan.eu
T: 011 3036 134, F: 011 3284 380

Bovan Consulting
BUSINESS & STRATEGY COUNSEL

Prijatelji BC Biltena:

